

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสพย์และกระบวนการเปลี่ยนแปลงบุญผะเหวด ในจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของคนในสังคมอีสานกับประเพณีบุญผะเหวด ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลกระทบของบุญผะเหวดที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่นและสังคม สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ด้านรูปแบบ ได้มีการกำหนดวันเวลา และจัดเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น สถานที่ประกอบพิธีและเครื่องสักการบูชา เป็นต้น มีการปรับขั้นตอนของพิธีกรรมการเทศน์ให้กระชับขึ้น พบว่ามีรูปแบบการเทศน์ 3 แบบ ได้แก่ การเทศน์แบบโบราณ การเทศน์แบบ 3 ธรรมาสน์ และการเทศน์แบบผสมผสาน ทั้งนี้มีกิจกรรมบางอย่าง เช่น การโปรยข้าวสาร ข้าวดอกและดอกไม้ ที่แสดงความหมายโดยนัยหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่งและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ส่วนคัมภีร์เทศน์หรือวรรณกรรมประกอบการเทศน์นั้นพบว่ามีการใช้หลากหลายสำนวน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของคนในสังคมอีสานกับประเพณีบุญผะเหวด พบว่าชุมชนได้ให้ความสำคัญและจัดให้มีงานประเพณีบุญผะเหวดเพราะเห็นว่าเป็นจารีตประเพณี และเป็นพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อในทางศาสนา เช่น การได้ทำบุญ และได้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอริยเมตไตรย

แม้ว่าบุญผะเหวดจะมีความเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบของการประกอบพิธี และมุ่งเน้นที่กิจกรรมความบันเทิง แต่ก็ถือเป็นสื่อกลางในการให้ธรรมะแก่ชาวบ้าน และเป็นกลไกทางสังคมที่สร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนและระหว่างคนในชุมชนด้วยตนเอง

Abstracts

The purposes of this study entitled: The Appreciation of Bun-Phaweit Tradition and its Changes in Ubon Ratchathani Province were to study the model and the relationship between I-san people and Bun-phaweit, to observe the change of some aspects and examine the impact of the festival on their daily life. The results of the study are as follows:

The Model. It is planned in advance including places for the ceremony and sacrifices. The models have been designed due to time limitation. Three types of sermons are performed: a traditional sermon, a three-Dhammad sermon and a mixed sermon. Activities such as sowing rice (Khaw-Tok), flowers and rice crackers are included. These three elements are symbols of wealth, prosperity and progress. Moreover, some sacred-books are taken into the process.

The Relationship between I-san people and Bun-Phaweit. I-san people and Bun-phaweit are closely related. People highly recognize it and perform it annually. The ritual is based on the religious belief including making merit and being reborn in the next period of the Lord Buddha (Phra-Sri-Ariyamettraya).

Bun-Phaweit has been changed in some aspects on model and performance with some activities for entertainment. However, it is still a means for people to practice religious rites and also a mechanism that bind people, society and the temple together.